

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loe
deschisă costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Situația militară.

Lupte decisive la granița rusească.

Arađ, 31 August.

Pe câmpul de operații din Polonia rusească au avut loc evenimente hotărâtoare. E adevărat că lupta cea mare între Ruși și armata noastră încă nu s'a dat, însă Rușii au suferit în două locuri astfel de înfrângeri, cari privindu-le din punct de vedere strategic, ne fac să prevedem un complet dezastru pentru dușman. Aripa stângă a armatei noastre, renumita arlipă stângă care cu triumful dela Crasnic a adus atâta speranță și înveselire în monarhie, iarăși a obținut un succes strălucit, printrucă a zdrobit înaintea Lublin-ului zece divizii de armată rusească, deschizându-și drum spre acest oraș. Germanii în Polonia nordică au înfrânt 13 divizii de armată rusească, iar acum înaintează în direcția Mlavel, pe teritoriul Poloniei nordice.

Armatele noastre cari au plecat din Cracovia pe cursul liniei ferate au ajuns în împrejurimile Radom-ului, aflându-se cu armatele din dreapta Vistulei la aceeași depărtare de acest râu. Spre răsărit de Lublin armatele noastre au ocupat terenul dintre Wjeczpr și Bug, astfel că spre vest dela Bug tot teritoriul ce se întinde până la linia Granița—Ivangorod și până la Zamosc a intrat în posesiunea noastră.

Spre nord-vest dela linia de tren Granița—Ivangorod, înaintează armatele germane, cu cari armatele noastre au ajuns în necontenit contact. Trupele germane cari se află pe acest teritoriu înaintează dela Centochau și Calls. Până acum încă nu este nici un raport oficial despre înaintarea dela Calls. Intreg teritoriul polon dela linia de tren Calls—Varșovia până la Lodz, Radom, Lublin și până la fortăreața Zamosc, având ca hotar Ravarusca, a intrat așa dar în posesiunea noastră.

După triumful reputat de armata germană în Polonia de nord, această armată înaintează cu vertiginoasă lățeală spre Varșovia. Mlava a ajuns odată în mâna Germanilor. Nu se știe dacă au ajuns și la Alexandrovo, de unde ca și dinspre Mlava, duce o linie de tren spre Varșovia. Dar dacă le-a reușit să strămorească spre nord dela Varșovia la revărsarea în Vistula a râului Narew pe Rușii cari înaintau spre granița germană, în acest caz este posibil ca să fie deschis drumul și dinspre Alexandrovo la Varșovia, printrucă s'ar afla Rușii pe întinderea dintre Calls și Mlava, între două focuri, fără putință de a rezista.

Spre Varșovia deci trupele austro-germane se pot apropia din trei direcții. Biruințele germane au impor-

tanță nu numai din punctul acesta de vedere, ci și printrucă situația strămtorată în care se află trupele rusești din Polonia de nord are să facă imposibilă întărirea cu trupe noi a armatelor rusești dela granița Galiciei. Dacă Nemții vor pătrunde dela Mlava înspre sud, Varșovia va putea fi atacată tocmai din partea cea mai puțin întărită. Rușii vor fi siliți astfel să concentreze în partea aceasta o nouă armată, să-și îmbucătățească puterile; iar concentrările vor fi grele și printrucă dincolo de linia Grodno-Rovno, Rușii nu au decât o singură linie ferată, încât din lăuntru țării numai cu mari greutate și cu mare întârziere ar putea aduce trupe noi.

Impotriva armatelor austriace și germane deci multă vreme numai acele trupe vor putea opera, cari îndată după mobilizare au putut fi îndreptate spre frontieră de corpurile de armată din Varșovia, Vlna și Potezia, cari sunt aproape totdeauna la efectiv de război. Afară de trupele acestea, Rușii nu pot primi ajutoare nouă decât pe o singură linie ferată: pe linia care leagă Rovno cu Minsk. Iar pe linia aceasta transportarea și a soldaților și a muniției și a intendenței va avea mari greutate de întâmpinat.

Se vede deci, că pentru armatele austriace e un avantaj că Rușii au luat ofensiva și n'au așteptat atacul austriac mai înăuntru Rusiei. Astfel ei nu se pot întări cu atâta repeziciune, cum ar fi putut-o face înăuntru Rusiei, unde terenul era întărit și pregătit dinainte.

Budapesta. — Oficial. — Pe câmpul de război rusec luptele continuă cu o înverșunare neschimbată. Dela armata generalului Dankl spre est ce în ciuda mult fortificatelor poziții inamice înaintează spre Lublin, în 26 August forțele noastre între Bug și Wleprz au început ofensiva împotriva puternicei armate rusești ce avansează dinspre regiunea Kolm. Din această desfășurare a forțelor după lupta dela Krasnic, trupele noastre foarte însuflețite au început lupte glorioase spre nord și est dela Zamosc și Tomasow. În aceste lupte în 28 August s'au amestecat și trupele noastre venind dinspre Balz.

Ai noștri au luat foarte numeroși prizonieri. Trupele noastre cari luptă în Galicția de est rezistă cu mult eroism absolut puternicei forțe ina-

mice. Ref.: general-major Höffer, loc. șefului de stat major.

FRANȚA ȘI GERMANIA.

Agencia Wolff anunță: Cartierul general a dat următorul comunicat:

Armata engleză la care s'au alăturat 3 diviziuni teritoriale franceze, a fost în nord de Saint Quentin deplin bătută, și se retrage peste St.-Quentin.

Am făcut prizonieri mai multe mii francezi și ne-a căzut în mână o baterie grea franceză.

Spre sud-est dela Mezieres trupele noastre luptând neîntrerupt au trecut pe un front întins râul Meuse.

Aripa stângă a armatei noastre după lupte de nouă zile în munți, a respins etapele franceze până spre est dela Epinal și înaintează victorioasă înainte.

Un comunicat al ministerului de război al Franței, datat din 27 August prezintă lupta dintre armatele franceze și germane în chipul următor:

În Vogezi, Francezii au fost constrânși să cedeze orașul Dié. Germanii au bombardat acest oraș neîntărit și l'au jefuit.

La Nancy în ținutul Vogezilor, ofensiva franceză a încetat de 5 zile. Perderile Germanilor sunt considerabile. Spre sudost dela Nancy au fost găsiți pe un front de 3 kilometri 2500 Germani morți, iar în ținutul dela Vitrimont au fost găsiți pe un front de 4 kilometri 4500 Germani morți.

Longwry e fortăreața veche, a cărei garnizoană o compune un batalion, a fost începând din 3 August bombardată și azi după o rezistență de 24 de ore a capitulat. Jumătate din soldații garnizoanei au fost omorâți și răniți. Guvernorul din Longwry, vicecolonelul D'Arche, a fost numit pentru ținuta lui vitejească ofițer în legiunea de onoare.

La Meuse Francezii au respins cu o forță extremă mai multe atacuri germane și au cucerit un steag.

N. Iorga

Pentru comemorarea unui mucenic al nației.

Vineri, 15 August, se implinesc două sute de ani, de când înaintea Seraiului, la Chioscul Mării, în fața Sultanului, a neomenosului vizir Gin-Ali-Pașa și demnitarilor împărăției otomane, a fost jertfit cu toți fiii săi, Constantin-Vodă Brâncoveanu, la vârsta de șaiszeci de ani, după o domnie mai lungă de un sfert de veac. El a văzut întâi moartea silnică a cumnatului său, Ienachi Văcărescu, apoi pe rând au sărit sub săcurea gealatului capetele fiului său Matei, de șaptesprezece ani numai, al fiului său Radu care trebuia să fie mire, al fiului Ștefan, al fiului Constantin. El însuși multumit pentru lovitura care-i izbăvia de amintirea acestor lucruri grozave. Trupurile fură purtate pe prăjini în vedere lumii și apoi aruncate în mare. Scoase de creștini milostivi, ele fură astrucate întâiu în mănăstirea de pe insula Chale, iar mai târziu, Hecuba acestei tragedii, doamna Marica, aduse în țară rămășițele „fericitului” ei sot și le așeză pe acums în biserica Sf. Gheorghe-Nou din București, sub o piatră pe care nu îndrăzneă să-i puie numele. Dar sus lumina candelă care cuprindea în inscripția ei duioasa taină.

Găsită fiind, deunăzi, întâmplător, pare că

în această descoperire se cuprinde o amintire, un îndemn, o chemare; pare că însuși mortul prigonit și în mormânt se îndreaptă către noi, pe cine știe ce necunoscute căi ale sufletelor, și ne chiamă la datoria noastră față de dânsul: „Acum o sută de ani erau aici străini fără simțire. Fanarul stăpânia la Curte și împrejurul ei, Fanarul a ridicat pe ruina puterii mele și a dreptului vostru. Acuma, sunteți o țară liberă, înarmată mândră: puteți să vă gândiți la ce a fost — câtă luptă, câtă durere, până la această peire a mea, — cum puteți să vă gândiți la ceea ce trebuie să fie. Și cum și eu am ajutat prin grijile și ostenele mele, prin sângele nevinovat al meu și al copiilor mei ca voi să aveți astăzi o țară, nu mă uitați, fiilor!”

Și, ori de ar putea participa oficialitatea, cum spune hotărîrea parlamentului și actul de asociere al Guvernului, ori nu, cetățenii capitalei regatului român nu pot lăsa fără cuvenitul act de pietate această zi de 15 August, când, cu mitropolitul Ugrovlahiei în frunte, urmaș al sfântului bătrân Teodosie, al marelui meșter Antim, ierarhii acestei mari și fecunde Domnii, întreg clerul aflător aice trebuie să se roage la Sf. Gheorghe Nou pentru acela, care, decapitat, așteaptă sub piatră fără nume un semn de recunoscătoare amintire.

Și azi, mai ales azi, se impune a se da acestui act de comemorare tot sensul lui. Căci împrejurări ca acelea de azi nu cer să ne retra-

gem prin colțuri căutând cu ochi sperioși cătră necunoscut. Ci, alături de concentrarea puterilor materiale, e o datorie să concentrăm toate puterile noastre morale, oriunde sunt, ori unde le putem descoperi.

Și actul ce se va îndeplini la 15 August, face parte din această concentrare a elementului sufletesc care îndeamnă și duce la biruință oștirile.

Brâncoveanu a căzut. Un nebun, care credea că prin lovituri de sabie în afară, prin lovituri de secure înăuntru, se regenerează împărățiile, acel monstru al vărsărilor de sânge care a fost Vizirul Gin-Ali, l-a distrus printr'o lovitură năpraznică, precum sunt loviturile nebuliei. Dar omul ia măsuri de prevedere numai față de cei cumiști. Și deci decapitatul dela 15 August 1714 n'a fost o jertfă a propriilor sale greșeli, a politicii sale rătăcite.

A stat acei douăzeci și șapte de ani între patru mari puteri cari se băteau cu înverșunare și care țineau de o potrivă la stăpânirea văilor Dunării-de-jos: Turcia, Imperiul, în locul căruia e astăzi dualitatea politică germano-austriacă, la care s'au adaus ca factor activ Ungurii liberați. Polonia lui Ioan Sobieski, eroul creștinătății, noua Moscovie provocătoare a unui Petru-cel-Mare. Era și acela un război european, unul care a putut să ție cincisprezece ani în șir, iar, cu toate urmările sale, trei decenii!

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Trupele belgiene ale apărării mobile dela Namur și regimentele franceze, cari le-a sprîjinit, s'au retras după liniile franceze.

In nord armata engleză atacată de forte covârșitoare a fost silită după o rezistență strălucită să cedeze puțin. La dreapta de ea armatele franceze și-au menținut pozițiile.

Armata dela Antwerpen luând ofensivă reține pe loc mai multe divizii germane.

România și regele Carol.

Oficiosul „L'Independance Roumaine” publică la loc de frunte următorul articol:

„O vijelie s'a abătut asupra planetei acesteia, prefăcând în câmp de măcel aproape toate regiunile locuite de oameni, dela cercul polar până la ecuator, de pe țărmurile Oceanului Pacific până la cele ale Atlanticului. Puține sunt țările cari n'au fost târâte de vârtejul devastator al furtunei. Printre popoarele cari, grație echilibrului lor moral, disciplinei lor și unei politici care răspunde unanimității conștiinței naționale au putut să se sustragă până azi vârtejului, se află și România. Cu mâna pe mânerul sabiei, ea urmărește evenimentele formidabile cari se desfășoară departe, iar la frontiere veghiază ca scânteile din afară să nu cadă pe propriul ei acoperiș. Iar aceste ceasuri cumplite, în mijlocul unor lovituri cum lumea nu le-a mai văzut, poporul român, unit în același simțământ de venerațiune pentru marele lui rege, își îndreaptă privirile către Dânsul, cu o încredere fără margini.

De două ori în cursul falnicei Lui domnii, Carol de Hohenzollern s'a văzut nevoit să tragă spada; în 1877, pentru neatârarea țării, în 1913 pentru pacea și echilibrul din Balcani.

Trecutul e o cheazășie a viitorului.

Știm bine că orice s'ar întâmpla Carol de Hohenzollern nu va chema națiunea la supremul sacrificiu decât pentru apărarea unui interes vital al acestei țări latine, cu care El s'a identificat, căreia deaproape cincizeci de ani îi închină toate gândurile și toată inima. Știm că regele, a cărui domnie e o strălucită lecție de energie, că regele, care, în urmă-

rirea unui țel înalt, a știut să biruie atâtea piedeci îngrămădite fie de răutatea evenimentelor contrarii, fie de înverșunarea, adesea excesivă, a luptelor noastre politice, va ști să lucreze pentru apărarea operei vieții Sale, a acestei opere mari și frumoasă, făurită cu dragoste și tenacitate. Devotamentul nostru pentru rege e fără de margini, fiind că știm ceia ce-i datorăm. El e acela a cărui sfortare rezumă din toate sfortările, al cărui cuget concentrează toate cugetele și care, cu o totală jefire de sine, duce acest popor, deaproape o jumătate de veac, spre idealul întrevăzut. Carol de Hohenzollern s'a închinat cu o neostenită perseverență întăririi armatei, care e gloria și mândria noastră. Când, mareșal al armatelor germană și rusă, a rostit într'o împrejurare solemnă cuvintele memorabile: „Glasul României va fi ascultat”, El știa că sub ochiul Lui veghetor sabia română a fost bine făurită și bine oțelită.

Dar un monarh capătă cu atât mai multă importanță în ochii străinătății, când poporul e în același timp și tare și prosper. Suveranul care șeade pe tronul unei țări a cărei bogăție crește din zi în zi, poartă în ochii săi toată mândria poporului său. In această privință, ea și în toate celelalte, Carol I, a ținut făgăduielile pe cari le-a dat în ziua suirei Sale pe tron. Și dacă a avut uneori de luptat împotriva unor inertiți cari se explicau prin nenorocirile seculare ale acestui popor, trebuie cu atât mai mult admirată voința călită a acestui suveran, doritor de a-și face țara mai puternică, mai bogată, mai fericită.

Cu o stăpânire de sine admirabilă, Carol I își îndeplinește sarcina patriotică pe care a primit-o. El a creat, a cucerit și a organizat. El a slujit mărirea și prosperitatea poporului său; grație numelui său ilustru și relațiunilor sale, precum și bogatei sale experiențe. El a pledat în afară cauza operei Sale; i-a ridicat prestigiul și a făcut să fie respectată de toată lumea.

Mai mult ca oricând poporul român înconjoară cu o venerațiune fiiască tronul lui Carol de Hohenzollern. Avem încredere într'insui după cum și El are încredere în noi, Români.

Brâncoveanu n'avea o armată, nici un tezaur de război. Era vasal, la discreția Porții. Țara lui se înfățișa deschisă oricărui năvălitor. Nu toți boierii îl iubiau. Și se aflau printre ei de aceia, cari, cu „inima ușoară”, doriau de schimbări repezi: unul conducea pe Nemți, altuia nu i-ar fi displicut Polonia, iar mama Cantacuzino, cu voia unchilor săi poate, cei mai ascultați sfetnici ai Domniei și cu aprobarea tineretului aprins după lupte, a trecut la Tar, — ca să vadă înfrângerea și rușinea lui la Prut, cum, cu patru sprezece ani înainte, Bălăceanu văzuse peirea oștirii austriace la Zărnești, și de armele Brâncoveanului, — și căzuse el însuși în clipa ruinei speranțelor sale.

Constantin Vodă a fost omul neutralității veghetoare. Un suflet ales, o minte superioară s'au cheltuit modest în această operă, nesfârșit de grea, care tindea numai să lase urmașilor o țară întreagă și neatinsă. A izbutit, — și aceasta e gloria lui. A izbutit, el, slabul, și noi astăzi suntem, pe când Polonia puternicului Craiu Ioan s'a dus!

Și, în același timp, osândit să nu facă politica armelor, el a făcut marea politică a culturii, cea mai mare. Cu sabia ar fi ajuns la nimicirea sa și a țării, cu cartea s'a ridicat la înălțimea de ocrotitor al ortodoxiei, de patron al tuturor bisericilor creștine din Răsărit, de urmaș al autorității împăraților bizantini: la Sinai, la Ierusalim, la Alep și la Tiflisul Caucaziei s'au cântat laudele Domnului din Bucureștii noștri.

Astăzi ce dorim toți decât liniștea de azi, pregătirea sufletescă — pentru mărirea de mâine? De ce ne temem mai mult decât de Bălăcenii ce pot duce la Zărnești și de Cantacuzinii cari pot pregăti Stăniilești? Și către cine mai cu dreptate poate să ne ducă un gând de înțelegere și recunoaștere decât către acela care, murind, a putut avea o mângâiere: că-i trăiește țara și că ni va trăi!

Cu „veșnica pomenire” pentru Constantin Vodă Brâncoveanu pentru fiii săi, secerăți, așa de tineri: Matei, Radu, Ștefan, Constantin, suntem datori la 15 August. Dela acest act de pietate vom pleca mai siguri de noi și mai uniți!

Ție.

Plângea ieri crinul din grădină
Că rândunelele-s pe ducă,
Și că, nestrâns la piept de nimeni,
El simte 'necet cum se usucă.

Și mă muștră, că-s pururi singur
Și că visez la ochi și stele...
Și-atunci domol porniră-a plânge...
In mine gândurile mele...

I. Costa.

toți ca un singur om, vor urma steagul pe care El îl poartă.

Dumnezeu să ocrotească pe regele Carol”.

Doze decrete ministeriale.

114.000/1914.

I.

Ministrul de culte și instrucție publică ungar, către comisile administrative, pentru a se face instrucția în școlile primare de stat, cu ajutorul limbii materne, și pentru a se propune aceasta limbă ca obiect de învățământ.

In vederea faptului, de-a se ușura învățământul în limba maghiară, în școlile primare de stat, pentru școlarii cu limbă maternă nemaghiară, apoi, în vederea faptului de-a înlesni școlarii să învețe scrisul și cetitul în limba lor maternă, dispun, ca în cazurile și în felul de mai la vale să se facă uz de limba maternă, ca limbă auxiliară în clasele I și II, iar în clasele III, IV și V să se propună ca studiu separat.

1. In școlile primare ale statului, unde $\frac{1}{3}$ parte a elevilor nemaghiari, însă de aceeași limbă maternă, înscriși în clasa I nu cunosc limba maghiară de învățământ, în clasele I și II învățătorul, în învățământul propriu zis, intru cât îl ajută cunoștințele lui de limbă, are să se folosească de limba maternă a elevului, în măsura dorită de progresele instrucției. Dacă elevii nemaghiari aparțin mai multor limbi materne, și fiecare din cei ce nu știu ungurește, fac $\frac{1}{3}$ parte a totalității elevilor din clasa I în clasele I și II, învățătorul să se folosească de fiecare limbă maternă, intru cât îl ajută cunoștințele lui.

Cu elevii ce intră mai întâi în școală, și nu știu ungurește, învățătorul, intrucât îl ajută cunoștințele lui de limbă, să se folosească de limba lor maternă — chiar și în afară de învățământul propriu zis, fără considerare la numărul elevilor — în măsura, ca să fie înțelese de elev, îndată la început, să fie considerat de un îngrijitor cu trageră de inimă, să i se ceară sfatul cu încredere, și să îndrăgească școala.

In acest înțeles am dat ordin și inspecțiilor, etc.

2. La dorința părinților (tutorilor) de limbă maternă nemaghiară, dar de aceeași limbă, $\frac{1}{3}$ parte a școlarii de clasa III, IV, V, în urma ordinului d-voastră întemeiat pe darea de seamă a inspectorului regesc, și în urma petiției înaintate de părinți, să primească instrucție de scris și de cetit și în limba maternă a părinților, în acele școle, unde învățătorul e atât de stăpân peste limba respectivă, încât poate să prepare materialul reglementar din planul de învățământ, ce însoțește decretul meu trimis, deodată cu acesta, tuturor inspectorilor școlari. (Anexe la planul de învățământ al școlilor populare). Dacă mai multe limbi formează, separat, $\frac{1}{3}$ parte, atunci se poate dispune și propunerea alor două sau trei limbi, dacă sunt la îndemână destule puteri didactice necesare.

In contra hotărârii d-voastre se poate face apel la ministerul dirigit de mine.

Budapesta, 13 August 1914.

B. Jankovich, m. p.
ministru de culte și instrucție publică.

114.000/1914.

II.

Cătră toți inspectorii școlari regesti, către șefii secțiilor expoziturilor școlastice, și către guvernorul din Fiume.

(In aceeași chestie. — In vederea faptului de-a ușura învățământul limbii maghiare, etc., etc., dispun...)

1. In clasa I în care, etc... (Ca și punctul I din decretul precedent, cu deosebirea că se repetă motivarea și se completează: pentru a se înlesni învățarea limbii maghiare, și mai cu seamă în școlile populare nedespărțite, pentru a se face o nespun de însemnată economie de timp, N. Red.)

Și până veți primi instrucții mai amănunțite, veți avea să luați următoarele dispoziții sumare.

Inainte de...
chiară, ca lim...
umal pe o sa...
le pentru in...
și pentru pro...
ă. Ajutarea c...
un procedeu c...
maghiară (?)...
altfel în toat...
mător.

Când e vo...
ghiar, întâi s...
prin acțiune...
gerea sigură...
numirea în li...
spună el, fiin...
că a înțeles...
mai multe or...
formarea pro...
vântului în m...
exclusiv în l...
progresele. A...
dințează, că...
care o exprin...
înțeles greșit...
nespus de m...
ghiare, ce in...
ror învățare...
se face cu m...

Învățătoru...
următoarele

a) Înțeles...
tuitivă.

b) In caz...
sau, dacă nu...
spună el nur...

c) Numire...
d) Exerci...
versației ma...

Învățătoru...
de lipsă, în in...
ției, bineînțele...
tot mai mult...
și simțul lui p...
întrebuințare...
se reduce tot...

Cu elevii...
ghiară, învăț...
și în afară de...

Să luați c...

2. In clas...
cedent. N. Re...

Prin urm...
scrisului și...
N. Red.) în...
dacă pare n...
însoțită de n...
ministrative, pe...
stie, iar pe u...
cisiunei. Imp...
strative se p...
diriguirea m...
asemenia.

Planul de...
anexa de ma...

Conform...
de învățam...
atunci, când...
nice ale scri...
și se termina...
în aceste clas...

Deoarece...
cuprinse în...
se bucură și...
în clase mai...
sitoriu disp...
noaste limba...
școlar viitor...
scădere, adu...
învețe mater...

PRIM...
NA...
pletra...

Înainte de toate să vă notați, că limba maghiară, ca limbă auxiliară are să se întrebuințeze numai pe o scară atât de întinsă, câtă se pretinde pentru înlesnirea învățării limbii maghiare, și pentru progresele instrucției în limba maghiară. Ajutarea cu limba maternă, să fie deci numai un procedeu de sistem, iar nu traducere în limba maghiară (?) Acest procedeu să se urmeze de altfel în toate materiile, și anume în chipul următor.

Când e vorba să învețe elevul un cuvânt maghiar, întâi să se facă uz de mijloace intuitive, prin acțiune, și numai pe urmă, pentru înțelegerea sigură a noțiunii, să i se spună elevului numirea în limba maternă, sau să i se ceară să o spună el, fiind aceasta un metod de adevărat, că a înțeles, iar după aceasta să i se spună de mai multe ori numirea maghiară. În continuare, formarea propozițiilor, asemenea și fixarea cuvântului în memorie, prin convorbire, să se facă exclusiv în limba maghiară, spre a se asigura progresele. Acest procedeu deoparte ne îndreptățează, că elevul a înțeles deplin concepția, pe care o exprimă cutare cuvânt, va să zică nu dă înțeles greșit cuvântului, de altă parte înlesnește nespuse de mult învățarea acelor cuvinte maghiare, ce înseamnă noțiuni abstracte, a căror învățare, fără de ajutorul limbii materne, se face cu mare risipă de timp și de energie.

Învățătorul să țină seamă prin urmare de următoarele gradații:

a) Înțelegerea concepției, prin acțiune intuitivă.

b) În caz de lipsă numirea în limba maternă, sau, dacă numai se poate, lăsarea elevului să spună el numirea.

c) Numirea maghiară.

d) Exercițiul noului cuvânt, în cadrul conversației maghiare.

Învățătorul să facă așa, de câte ori o crede de lipsă, în interesul înțelegerii. În cursul instrucției, bineînțeles, cum elevul ajunge în posesiunea tot mai multor și mai multor cuvinte maghiare, și simțul lui pentru limba maghiară se desvoltă, întrebuințarea limbii materne, în mod auxiliar, se reduce tot mai mult, în mod automat.

Cu elevii începători, cari nu știu limba maghiară, învățătorul să izeze de limba maghiară, și înafară de instrucția propriu zisă, etc.

Să luați dispoziții în acest sens.

2. În clasele III, IV, V (ca în decretul precedent. N. Red.).

Prin urmare, dacă părinții cer propunerea scrisului și cetitului (literatură, istorie, etc.?? N. Red.) în limba maternă, petiția lor, chiar și dacă pare neîndreptățită, aveți să o înaintați, însoțită de raportul d-voastră, comisiei administrative, pentru a se aduce deciziune în chestie, iar pe urmă veți îngriji de îndeplinirea deciziunii. Împotriva deciziunii comisiei administrative se poate face apel la ministrul de sub diriguirea mea. D-voastră puteți face apel, de asemenea.

Planul de învățământ va fi complectat cu anexa de mai la vale.

Conform anexei, limba maternă, ca materie de învățământ, se începe în clasa III, va să zică atunci, când elevul a trecut peste greutățile tehnice ale scrisului și cetitului în limba maghiară, și se termină în clasa V având a se face examen în aceste clase. (cari? în clasa IV-a nu? N. Red.)

Deoarece dorința mea este, ca de profitele cuprinse în partea a doua a decretului meu, să se bucure și elevii înscrși în anul școlar 1914/15 în clase mai înalte decât clasa III, în mod transitoriu dispun, ca, întru cât învățătorul cunoaște limba maternă respectivă, încă în anul școlar viitor elevii din clasele III-V, făcându-se scădere, adunați în raport cu numărul lor, să învețe materialul clasei III. În anul școlar 1915/16

clasa III va primi separat instrucție, iar clasele IV, V împreună. În anul școlar 1916/17 fiecare clasă va primi separat instrucția.

Instrucția se va da peste numărul obișnuit al orelor. Deoarece instrucția aceasta se va da numai elevilor ai căror părinți o cer, trebuie să se întocmească astfel orarul, ca ceilalți elevi să nu fie stânjeniți. Elevii claselor paralele se pot aduna într-o singură clasă, cu învoierea d-voastră, dacă nu e prea mare aglomerația.

Dacă orarul cel nou, va însemna pentru învățător un plus de ore reglementare, el va fi răsplătit cu taxe reglementare, în urma recomandatiei Dvoastre. Pe timpul războiului taxele acestea nu se plătesc.

Iar ca neștiința învățătorului, în ce privește limbile materne respective, să nu fie piedecă, dispun, ca informațiile Dvoastre, ce-mi dați asupra numirilor de învățător, să le întocmiți așa, ca aceasta piedecă să nu existe.

Vă leg de inimă în sfârșit, ca, pătrunzând în toate înțeleșurile decretul meu, în practicitatea lui metodică, să faceți tot ce e cu putință, pentru ca aceste dispoziții, întemeiate pe echitate, tocmai cu ajutorul echității să potenteze educația patriotică în școale, și să rezulte din ele aceea ce este dorința mea. Despre experiențele Dv. să-mi faceți dare de seamă, la sfârșitul anului școlar.

Budapesta, 13 August 1914.

Béla Jankovich,

ministru de instr. și culte.

Anexa

la planul de învățământ al școalelor primare de stat.

Scopul:

Învățarea literelor mici și mari.

Învățarea limbii materne ținteste să învețe pe copilul de limbă nemaghiară, a scrie corect, a concipia și a ceti în limba lui maternă.

Materie.

Clasa III.

Învățarea literelor mici și mari, scrise și tipărite. Cetirea de cuvinte, propoziții, bucați mai mici, analizarea și scrierea lor prin copiere, și mai târziu prin dictare.

Se poate întrebuința ori ce abecedar, în limba respectivă, aprobat de minister.

Clasa IV.

Exerciții de scris fluent. Ortografie după dictat și copiat. Înjghebară de propoziții mai scurte și scrierea lor. Concipiare din diferitele studii, punându-se teza. Scrisori mai simple, în scris și cu vorba.

Exerciții de cetire fluentă. Analiza lecturilor descriptive și morale, mai simple, în direcția, ca elevul să înțeleagă mai târziu independent lectura sa.

Se poate întrebuința carte de cetire aprobată, etc.

Clasa V.

Exerciții ortografice, după dictat și copiat. Scris de texte scurte, memorizate. Rezumarea lecturii, după întrebări, având grijă de concipiarea maghiară. Scrieri pe baza schițării. Concipiare independentă. Scrisori informative, rugătoare, scrisori de mulțumită sau de salutare, pe tema dată. Cetire, etc.

Manualul poate fi o carte de cetire aprobată, etc. Se pot folosi numai manualele arătate, în mod provizor, căci s'au luat dispoziții ca să se întocmească manuale corespunzătoare.

Orarul.

Clasa	Unde este un învățător	Unde sânt doi învățători	Unde sânt mai mulți învățători
III.	1	1 și 1/2	2 ore
IV.	1 și 1/2	1 și 1/2	2 »
V.	1 și 1/2	2	2 »
Suma	4	5	6 ore

N. RED. În situația dată trebuie să renunțăm la comentariu. Desigur însă, lumea românească și fără comentariul nostru nu se va lăsa amăgită de neseriozitatea acestor decrete.

Blocul balcanic.

Interview cu d. Politis din delegațiunea grecească.

După sosirea delegațiilor turci în capitala României, în scop de a trata chestiunea insulelor și a stabili un acord între Turcia și Grecia, au sosit ieri și delegații greci.

Delegațiunea greacă e compusă din dnii Zaimis, fost președinte al consiliului grec și fost guvernator al insulei Creta; Politis, fost profesor de drept la universitatea din Paris și azi secretar general al ministerului de externe, și colonelul Pallys, fost delegat al Greciei în conferința pentru pace care s'a ținut anul trecut în București.

Cu deosebită bunăvoință, d. Politis ne-a primit, făcându-ne declarațiunile de mai jos.

— În primul rând, ne-a declarat distinsul nostru convorbitor, avem datorită să ne exprimăm grațitudinea pentru primirea cu desăvârșire binevoitoare care ni s'a făcut în România. Am găsit o atitudine foarte amicală într-o țară pe care eu, ca toți compatrioții mei, o iubesc în mod sincer.

Asupra misiunii care ni s'a încredințat, — a continuat d. Politis, — e ușor de înțeles că dorim din inimă ca ea să ducă la stabilirea unui acord.

Declarațiunile pe cari vi le fac aici nu pot constitui propriu zis un interview. Ele nu fac decât să exprime, în rezumat, sentimentul opiniei publice din Grecia.

Am venit la București pentru că e și dorința guvernului ca această înțelegere greco-turcă să se poată încheia.

Și pot să vă asigur, că dacă delegații turci vor fi animati de același sentiment ca și noi Grecii și ca și conducătorii României, acordul se va încheia.

Explicațiunea faptului că în această împrejurare preocupările Greciei sunt și preocupările României e simplă: o comunitate de interese între aceste două țări dă naștere, în mod firesc, unei simpatii reciproce.

Sunt personal un sprijinitor convins al acestui sentiment reciproc. Am formulat azi, ca și în trecut nevoia unei cât mai intime apropieri și politice și economice între România și Grecia. Pot preciza: în vremea când d. Xenopol era ministru al industriei și comerțului am arătat puțină de a se deschide petrolului românesc, — ca și cerealelor române, — un debușeu important în Grecia. Noi, cari avem în navigațiune un principal izvor de bogăție națională, am fi putut fi recompensați prin legarea vaselor noastre, cu porturile române.

Suntem bucuroși să avem de partea noastră România, în această împrejurare în care dorim din inimă ca pacea în Balcani să fie păstrată.

Cu acest sentiment, vă pot spune că misiunea noastră azi, în capitala României, capătă o însemnătate mult mai mare decât ar părea la prima vedere.

Dorim o înțelegere în chestia insulelor. Dar suntem convinși că o politică conștientă și prudentă care un acord nu numai în această privință, ci un acord temeinic și durabil. Politica înțeleaptă e aceea care are ca scop nu numai înlăturarea unui conflict care e pendinte, ci și prevenirea unor neînțelegeri pe cari viitorul le-ar putea aduce.

Negociațiunile, în chestia insulelor, a continuat d. Politis, nu sunt azi la început. D. Venizelos, prim-ministrul grec, ca și marele vizir, s'au ocupat și mai înainte de această chestiune. Evenimentele au făcut ca tratativele să nu poată fi duse până la sfârșit.

E de dorit însă ca Turcia, azi când suntem față în față și stăm de vorbă, să înțeleagă următorul lucru: Rămânerea Turciei în Europa, menținerea ei, depinde de Grecia și de România, deci de o înțelegere a ei cu aceste două state, cari vor menținerea Turciei.

Trecând la chestiunea atitudinii Turciei, care pare dispusă a produce încercături aprinzând focul în Balcani, d. Politis ne-a spus:

Grecia n'a mobilizat. Ea nu va mobiliza atâta vreme cât nici Bulgaria nu va fi mobilizat. Vecina noastră

PRIMA FABRICĂ BRAȘOVEANĂ DE ȘLEFUIT MARMORĂ, GRANIT, SYENIT, LABRADOR ȘI PEATRĂ

NAGY JÓZSEF

pietrar Brașov (Brassó), Kut-u. 50.

Magazin permanent și expediție de obiecte de GRANIT și MARMORĂ din patrie și străinătate. — Execută tot felul de lucrări pentru clădiri, cripte, monumente mormântale și statui, lucrări de marmoră pentru mobile, garnituri pentru hotele și cafenele, portale, vane, plăci pentru pereți și table comemorative, în orice dimensiune din plăci de marmoră și granit din patrie și din străinătate. — Dela orice oferte 10% rabat. (Na 2068)

Bulgaria, care, după indicațiunile pe cari le avem, n'a mobilizat, pare dispusă să rămână în această cuminte atitudine.

Noi am prevenit-o că dacă va ataca pe Serbia, ne vom face datoria de aliați neingăduind Bulgariei un asemenea act.

Scopul mobilizării Turciei? Eu, personal, nu vi-l pot arăta, deoarece nu-l cunosc. S'ar părea că a mobilizat întemeindu-se pe o înțelegere pe care ar fi având-o cu Bulgaria. E un joc primejdios, care ar putea s'o coste dacă-l va duce prea departe. Căci ar putea provoca războiul în Balcani fără ca, în schimb, să aibă vre-un avantaj real.

Creдем că e în interesul popoarelor din Balcani să păstreze pacea.

Noi ne conducem de această judecată. Și, repet, dacă delegații turci sunt în același sentiment ca noi și guvernul român, înțelegerea între noi și Turci se va face. („Universul”.)

Despărțire.

De Al. Clura.

Compania a șaptea e gata de drum.

Lumea se înghesuie în fața cazarmii, privind la flăcăi, ce se înșirue în rânduri duble, în mare ținută de război.

Ei poartă frunză verde la chipiu, și flori la nasturii bluzei.

Comandantul companiei ordonă:

— Flăcăi, suntem creștini! Plecăm la bătaie. Viața noastră e în mâna lui Dumnezeu. Să ne facem o sfântă cruce!

Rândurile flăcăilor tresar, ca de sguđuirea unei înfiorări. Ei își ridică, palizi, chipiele, își fac cruce, îngânând: „Dumnezeu să ajute!”

Rândurile se aliniează, muzica începe un marș; compania pleacă.

La poartă li-se alătură femeii și copii, — mai ales femeii — pășind prin praful uliței, în tactul muzicii militare. Trupele se concentrează în piață; gornistul sună „Rugăciunea”; soldații stau smîrnă, cu arma la picior.

Apoi se înșirue din nou — și pleacă spre gară. Oțelele sclipesc în soare; valuri de praful auriu plutesc de-asupra lor, învăluindu-i ca o rețea diafană.

În urma companiei, — în urma trupeii „Crucea roșie” — ordonanțele ofițerilor pășesc, încercându-se, cu pașii lor neobișnuiți cu marșul regulamentar.

Unul din ei e palid, cu ochii roșii de plâns. El trece buimac, cu ochii țântă la stăpănu-so. Își amintește convorbirea, ce a avut-o cu el, în momentele plecării.

— Ascultă, măi băiete! Vezi aci în geaman-tan am paralele. În colțul de desubt e o scrisoare pecetluită. Dacă oi cădea să le dai nevesti-mi. Celelalte să fie ale tale, dacă oi muri: ghetele, hainele, revolverul... toate!

Ofițerul îl privește încruntat, pe sub gene; ordonanța stă palidă, clipind tot mai des din ochi.

— Ai înțeles?

Ordonanța nu se mai poate stăpăni. El izbucnește de-odată într'un plâns cu sughituri:

— Să nu vorbească domnu așa, că dacă moare domnu lăitnant, să fiu al dracului, de nu mă împușc și eu...

Ofițerul suride:

— Ia, lasă bocetele, frate! Și tu ești cătană, să te tânguiești ca babele? Înainte — marș!...

Și ordonanța, amintindu-și scena aceasta, simțește că ochii i se fac tot mai tulburi, și abia îl mai zărește pe stăpănu-so, trecând tanțos în dreapta companiei, răspunzând la salutul de adio al cunoscuților, cu sabia.

La gară, feciorii se postează dealungul liniei ferate, spărgând rândurile.

Ei se împrăștie la o bere, în fața cărciumei de lângă gară. Femeile și copiii se așin pe urma lor. Se așează la mese și închină: „Doamne ajută... Să ne vedem sănătoși!”

Trei feciori chipeși se postează chiar de margină. Ei poartă câte un steguleț tricolor în țeava puștii și peste umeri încă au eșarpă tricoloră. Doinesc în gura mare și ciocnesc păharele:

— Să trăiască patria și împăratul! Să trăiască Români!

De pretutindeni răspund aclamări, în românește, ungurește și săsește.

Și iată, că patria nu e primejduită și jandarmii nu pun mâna pe armă; flăcăii își petrec veseli, cu tricolorul în țeava puștii, gata să plece la bătaie...

S'aud chemări de pretutindeni. Rândurile împrăștiate se închiagă cu greu. Grupuri-grupuri de soldați stau, pe de margini, îmbrățișându-și nevestele, ce plâng. Unul ține în brațe un copilăș de 3—4 ani, care privește vesel la tinichelele scilpitoare de pe pieptul tatălui; o fetiță mai mărișoară îl ține de mână, ștergându-i, din când în când sudoarea, cu batista... Nevasta plânge, îl îmbrățișează... se sărută prelung, schimbând vorbe întretăiate de suspine.

— Să spui, la cei cinci copii ai mei de acasă — începe unul — să spui copiilor mei...

Dar vorba i se oprește în gât, el completează fraza cu un gest:

— Voe bună!...

Părechile se duc îmbrățișate, într'o înclătare înfrigurată, până la vagoane.

Un jandarm, dă să-i despărță, spunându-le, că nu e permis să meargă prea aproape de vagoane.

Soldații îl dau la o parte fără să-l ia în seamă — continuându-și în tihnă șoptul intim cu nevestele. Alții, mai timizi, prind curaj și ei: „Hai mai aproape, Veto! Hai și tu...”

Dame din elită și din clasa mijlocie se strecoară prin imbulzeală, împărțind soldaților pachetele cu prăjituri, cozonaci, carne, până și țigărete.

Observ, cum soldații desfac pachetele, iau pentru ei țigările, iar celelalte le dau nevestii și copiilor. „Luați-le voi, că noi avem ce mânca aici...”

Se începe urcarea în vagoanele împodobite cu flori.

Trupele se orânduiesc frumos, câte 36—40 într'un vagon, înghesuindu-se prietenii și cei dintr'un sat, cât mai aproape unul de altul...

S'aud chiuituri, răcnete, plâns de femei.

Rar am văzut flăcăi lăcrimând. Ei treceau, cu fețele arse de soare, cu buzele contractate, cu o dungă întunecată la îmbinarea sprâncenelor. Ici-colo, câte unul de-și mai trecea mâna peste față, ca pentru a-și șterge sudoarea...

Și iarăș li se împărțesc țigărete și beutură și mâni gingașe aruncă asupra lor o ploaie de flori.

Ei ridică florile și le asvâră apoi asupra nevestelor și a copiilor, cari sunt acum departe, dincolo de cordonul jandarmilor.

Pe peron nu mai sunt decât ofițerii, cari mai au răgaz vre-o 10—15 minute, să-și ia adio dela iubii lor. Comandantul companiei, cu un buchet de flori în mână, își îmbrățișează nevasta, spunându-i la ureche cuvinte de mângăiere. Ea plânge cu sughituri, sguđuindu-se în tot trupul. Cei de pe peron se calmează cât pot, dar cu toții simțesc, cum inima le palpită mai repede, și tâmplele le svăcnesc cu un șgomot surd...

Gornistul sună alarma.

Tipetul goarnei spintecă văzduhul, ca o săgeată de argint.

Ne strângem mâinile; simțim cum degetele tremură înfiorate de atingere, ochii ni se tulbură...

Încă o îmbrățișare.

Locomotiva scoate un țipet mînios și trenul se mișcă încet și majestos, plin de flori și de verdeață, plin de atâtea vieți scumpe nouă, ce pleacă de acum în ploaia vrășmașă a gloanțelor și obuzelor, să-și verse — ca și străbunilor — sângele pentru țară...

Au trecut acum și vagoanele din urmă.

La cel din urmă geam, comandantul companiei ne face semn de adio, cu buchetul în mână.

Imi șterg ochii, să-l văd mai bine până ce dispăre la cotitură.

...Și-acum, că trenul a trecut de mult, îl văd, cum stă la geam, cu ochii lui mari și gânditori, cu o cută întunecată, la îmbinarea sprâncenelor...

— Să veniți cu bine, dragă Bazil!

Războiul.

Franța.

Viena. — „Neue Freie Presse” scrie sub titlul „pregătiri de refugiere în Paris”: Pe departe lipsa totală de știri, pe de alta știrile nefavorabile cari vin produc mare neliniște în populația Parisului. Dintre vestile cari au produs efect mai penibil, sunt vestea despre ocuparea Namur-ului, vestea despre înfrângerea cavaleriei engleze la Maubeuge, și vestea despre intrarea Germanilor prin partea nordică a Franței. Comunicatul liniștitor al guvernului, în sensul căruia, cu toată soarta tristă a armelor franceze, decursul războiului pentru Franța n'are să inspire temeri, n'a avut nici un efect. Majoritatea populației din Paris începe să se îndoiască în informațiile de învingere din parte engleză și franceză. Mulți vorbesc chiar de intrarea Germanilor în Paris și se pregătesc să se refugieze.

Cucerirea Namurului.

Agenția Wolff anunță: Cartierul principal a comunicat că fortărețele dela Namur au căzut și deci Namurul a fost cucerit de trupele germane.

Longwy ocupat.

Agenția Wolff anunță: Cartierul principal comunică: Longwy a fost ocupat după o apărare vitejească. Impotriva aripei stânga a armatei conduse de moștenitorul german au pornit din Verdun și din ținuturile ostice, forțe numeroase, cari au fost însă respinse.

Lupte decisive.

Viena. — Se comunică dela cartierul principal: Incepând de Mercuri luptele între trupele noastre și Ruși continuă neîntrerupt. Luptele decurg în ținuturile dintre Vistula și Dineper. Aripa stângă a armatei noastre a început ofensiva și înaintează victorioasă. (Biroul de presă al primului ministru.)

Budapesta. — A. T. U. anunță: Armata noastră stă față în față cu armata rusească între Lemberg, Brody, Ravanska și Zloczov. Se anunță că aripa stângă a armatei noastre repurtând victorii însemnate a trecut între Ravarinska și Zolkiev în ofensivă și înaintează victorioasă. Raporturile de pe câmpul de războiu își termină rapoartele cu cuvintele: Cele mai mari lupte istorice sunt în curs. Despre aripa dreaptă încă nu avem nici un raport. (Cenzurat.)

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță autentic A. T. U.: Comandamentul suprem al armatei face cunoscut la orele 2. d. a.: Pe câmpul de războiu rusesc sunt în curs de câteva zile lupte decisive, în cursul cărora trupele noastre, cari au repurtat victoria în luptele dela Krasnik, i-au respins pe Ruși spre Lublin, iar o altă trupă din vecinătate înaintând deasemenea victorioasă între Bug și Vievpr, pe teritoriu dușman au ocupat ținuturile din jurul Zarnosc.

Budapesta. — Corpuri de armate țin ocupate ținuturile spre nord, ost și sudost dela Lemberg, față cu dușmanul tare care a năvălit în Galiția de ost.

„Univer
ministru R
lele cele m

Ni se s
dela declar
că e ocupat
nată a oștin
a deșteptat
Concetațen
așa și acu
patriotism
motoase d
din Seini (c
ste am vă
necrezut —
majoritate
în 18 l. c.
Șabaț Ung
stradă, ex
mentele lor
reastră are
cea mai m
luminat
rul nostru
testanții m
osonale oa
zeau glas
mănia”, „E
nia”, „Tră
rea lumină
du-ne la p
canele, ca
apropiatul
nifestările

Dela c
bói se anu
de mare i
6 săptămă

In apr
fenzivei R
gaz, dar a
rabile. La
în birulntă

Contel
goneri și l
tului din

Rușii i
Lupta se
loc înaint
în ofensiv

In trei
pa stângă

Refugi
Tarnopol
La Trem
înaintare

Germa
șovlei.

momente
Cernăuți
depărtare

dela ince
și-a luat
săptămân

șul. Ace
meiată, d
cunoscân
stei local

reziste și
sesc în a

Intr'a
tru o inv

pective p
crâncenă
tacul Ru

Kamenek

PRIMUL MINISTRU COMUN IN SOFIA.

„Universul” din București anunță că primul ministru României d. Brătianu va călători în zilele cele mai apropiate la Sofia.

Manifestări de stradă și tricolorul românesc.

Ni se scrie: Abia acum, la patru săptămâni dela declararea de războiu contra Sârbiei, știm, că e ocupat Șabațul. Prima învingere mai însemnată a ostirei noastre! Aceasta veste de bucurie a deșteptat pretutindeni însuleșire și bucurie. Concetățenii noștri maghiari ca întotdeauna, tot așa și acum, bucuriei și sentimentelor lor de patriotism le-au dat expresie în manifestări sgomotoase de stradă. Țin să relev manifestările din Seini (com. Sătmăr), din motivul, că în aceste am văzut lucruri neobiceșuite aproape de necrezut — în timp de pace. În acest orașel în majoritate românesc după numărul locuitorilor, în 18 l. c. seara în cinstea învingătorilor dela Șabaț Ungurii din localitate au ținut serbări de stradă, exprimându-și pe aceasta cale sentimentele lor de patriotism. Aproape în fiecare te-reastră ardeau luminile de ceară, prăvăliile în cea mai mare parte jidovești erau cu mult mai luminate ca altedăți, iar în vitrinele lor tricolorul nostru se înfrătea cu cel unguresc... Manifestanții mergând din stradă în stradă aduceau oșanale oastei noastre și vitejilor ei — se auzeau glasuri din piepturile mulțimei „Ejlen Români”, „Ejlenek a românok”, „Trăiască România”, „Trăiască Români” —, iar unde nu se zăreia lumină, acolo spârgeau geamurile... gândindu-ne la pomelnicul păsurilor noastre și la ștacele, cari se aduceau tricolorului nostru în apropiatul trecut —, ne par surprinzătoare manifestările acestea. — Coresp.

ȘTIRI DELA CARTIERUL PRESEI.

Dela cartierul presei de pe câmpul de război se anunță: Ciocnirea cu armata rusească e de mare importanță. Rușii se concentrează de 6 săptămâni. Trupele sunt mai odihnite.

În apropiere de Lemberg decurge lupta. Ofenzivei Rușilor i-am fi putut mai înainte da zăgaz, dar așa pozițiile sunt pentru noi mai favorabile. La cartierul general e mare încrederea în biruința noastră.

Contele Adolff Trautmansdorff, ofițer la dragoneri și lulu Preinreich comandantul regimentului din Cașovia au căzut pe câmpul de luptă.

Rușii înaintează în direcția Brody și Bruk. Lupta se dă cu multă vehemență. Trupa de mijloc înaintează cu aripa ei stângă, care a trecut în ofensivă. În aripa dreaptă decurge încă lupta.

În trei fronturi se dă lupta fără încetare. Aripa stângă dela nord a pătruns până la Zamose.

Refugiații povestesc că Rușii au incendiat Tarnopolul și localitatea dela granița Huslatri. La Tremborna decurge lupta. S'a constatat înaintarea Rușilor.

Germanii au ocupat Petrikau pe linia Varșoviei.

Amănunte despre luptele din Bucovina.

Cernăuți. — În prezent Bucovina trăiește momente de o mare agitație. Populația orașului Cernăuți (capitala Bucovinei) oraș situat la o depărtare de 15 chilom. dela granița rusească) dela începutul războiului și-a pierdut cumpătul și-a luat avutul și a părăsit orașul. De vre-o trei săptămâni vre-o zece mii de inși au părăsit orașul. Această teamă s'a dovedit însă neîntemeiată, deoarece comandamentul nostru militar cunoscând importanța pe care Rușii o dau acestei localități din vreme a luat măsuri cari să reziste și să respingă cu succes orice atac rusec în acest punct.

Intr'adevăr Rușii au făcut mari eforturi pentru o invadare a Bucovinei în acest punct respective pe la Novo-Sielitza, dar după o luptă crâncenă trupele noastre nu numai a respins atacul Rușilor, ci i-a împins pe aceștia până la Kamenek-Podolsk, 50 klm. pe teritor rusec.

Lui „Pester Lloyd” i se comunică din Cernăuți: Deja pe la sfârșitul săptămânei trecute aici se răspândise șvonul, că forțele rusești concentrate în Basarabia, așezate la Ungheni împotriva Românilor, au fost retrase și au plecat spre Bucovina. Sâmbătă, într'adevăr avangarda acestor trupe — 20 mii de oameni — a sosit la Novo-Sielitza. Sâmbătă dimineața s'au putut deja auzi bubuitul tunurilor; din punctele mai înalte din Cernăuți se putea vedea cu ochiul liber lupta...

După o luptă crâncenă de 13 ceasuri trupele rusești mai numeroase decât ale noastre au fost respinse și alungate departe pe teritor rusec.

Trupele noastre, mai ales glotașii, s'au luptat cu mult eroism. Rușii au pierdut 800 soldați prizonieri, 4 mitraliere, numeroase echipamente, 100 mii de cartușe și instrumente muzicale. Soldații armatei de sub comanda gen. Pavlov au ucis atâția Ruși încât ai noștri abia puteau să înainteze din cauza cadavrelor rusești. Rușii au avut peste trei mii de răniți și morți. Reg. rusec 47 a fost aproape întreg nimic.

Formarea noului cabinet francez.

Agentia „Havas” anunță: Ministrul președinte d. Viviani a înaintat demisia întregului cabinet. Președintele republicii a primit demisia și l'a încredințat din nou pe d. Viviani cu formarea noului cabinet.

D. Viviani, pe la 11 ore seara a înaintat președintelui republicii următoarea listă:

Ministru președinte: Viviani, fără portofoliu; ministru de justiție: Briand; ministru de externe: Delcassé; ministru de interne: Malvy; ministru de războiu: Millerand, ministru de marină: Augagneur; ministru de finanțe: Ribot, ministru de culte: Sarraut; ministru de lucrări publice: Sembat, ministru de comerț: Thomson; ministru al afacerilor coloniale: Doumergue; ministru de agricultură: David; fără portofoliu: Jules Gulade.

Administrație austriacă în Rusia.

Viena. — După cum au înaintat trupele noastre pe teritor rus-polon așa au introdus și administrație austriacă. Anume atât la postă cât și la tren sunt aplicați tot funcționari austriaci.

400 Ruși inecați.

Lemberg. — „Dziennik Polakie” anunță că 400 Ruși fiind strămtorați de trupele noastre au ajuns într'un lac unde și-au aflat moartea.

Svedia contra Rusiei.

Viena. — După cum anunță „Neue Freie Presse” succesele armatei noastre sunt primite în Svedia cu manifestații de bucurie.

Rusia nepregătită de război.

Viena. — Un ofițer bulgar sosit din Rusia spune că: pe Rusia războiul actual a aflat-o cu totul nepregătită. Ostașii nu au nici tunuri și nici puști sistem nou. Rusia în războiul actual riscă foarte mult.

Eliberarea — Ucraniel.

Viena. — Un corespondent din Lemberg ne comunică, că și în Ucraina s'a constituit un comitet național, fiind reprezentate toate partidele; care lucră pentru eliberarea Ucraniel. Comitetul a adresat următorul manifest către locuitorii:

A sosit ziua, în care să sfărâm cătușile rusești și să eliberăm Ucraina. Locuitorii salută cu bucurie și primesc cu mare însuleșire pe eliberatorii austrieci.

O bravură a călăreșilor germani.

Berlin. — Ziarele germane din Berlin ena-rează următoarea faptă bravă a călăreșilor germani: Călăreșii germani au trecut prin orașul Charleroy. Locuitorii crezând că sunt englezi le-a lăsat liberă calea salutându-i cu „Bon jour”. Numai la capătul orașului i-a cunoscut pe uniformă că sunt germani, dar atunci a fost prea târziu.

Lupta dela Krasnic.

Viena. — Corespondenții de războiu relevă valoarea tacticii în lupta dela Krasnic, care constă în iscusința de-a fi condus trupele austro-ungare în o ofensivă care făcea imposibilă o concentrare a forțelor dușmane. Trăsătura caracteristică a tacticii noastre este: atacarea dușmanului prin numeroase puncte, pe când Rușii nu se abat dela un plan hotărât de mai înainte. Corespondenții de războiu unanim afirmă că ținuta trupelor este mai presus de ori ce laudă și rezultatele obținute sunt cu atât mai mari, cu cât terenul, pe care operau înainte de lupta dela Krasnic care a durat 3 zile, era anevoios de străbătut.

Amănunte. Trupele austro-ungare au trecut la 22 August râul San, un afluent al Vistulei. S'au împărțit apoi în 4 linii de marș în direcția Krasnic: peste Racovca, Zaclivov, Ianov și alta spre Bilgoraj. Marșul a fost extraordinar de greu, trebuind să se străbată ținuturi muntoase întretăiate de cursuri de ape. Generalismul armatei rusești n'a contat cât de puțin la forțele aceste ale armatei noastre, și ofensiva noastră prin aceste locuri a fost o mare surprindere.

La ieșirea spre Krasnic și la Trampol au fost așezate câte un corp de armată rusească pentru respingerea trupelor noastre dinspre munți și Bilgoraj. La început armata noastră a avut să se lupte numai cu 2 corpuri de armată rusească. La 23 August ambele aceste corpuri au fost înfrânte și silite să se retragă.

Intr'ajutorul armatei rusești au venit alte 2 corpuri, cu cari s'a încins marea luptă care a durat 3 zile și s'a sfârșit cu desăvârșita noastră victorie, Rușii fiind necesitați să se retragă 70 de kilometri, spre Lublin, urmăriți de cavaleria noastră.

Zeppelin.

Ziarul „Frankfurter Zeitung” e informat că un dirigeabil Zeppelin s'a ivit alaltăieri de-aupra orașului Antwerpen aruncând bombe pe pulberării. Panica în oraș era generală.

Luptă pe mare.

„Zeit” scrie: Din Berlin primim știrea că ziarul „Evening Post” din New-York raportează despre lupta pe mare ce a avut loc în apropiere de insulele Bahama. Ziarul american scrie că un crucișător german a intrat în luptă în apropiere de insulele Bahama cu 4 crucișătoare engleze resp. franceze. În cursul luptei un crucișător dușman s'a cufundat (A. T. U.)

INFORMAȚIUNI.

Arad, 18/31 August.

REDACTIONALE. Numărul nostru de Duminică, ce trebuia să apară Sâmbătă seara, nu s'a trimis nimăruja. Cenzura ne-a scos articolul de pe întâia pagină, intitulat „A magyar baka”... întreg, asemenea și o poezie de Ion Băllă, tipărită la capul informațiilor, sub titlul: „Ce zic eroii dela Könlggraetz?” Din pricina aceasta, neputând în pripă astupa paginile goale, din parte competentă ni s'a cerut, să oprim distribuția ziarului.

Dăm astăzi acelaș număr de ziar, neschimbat, decât punem în locul articolului prim știrile de Duminică și Luni, de pe câmpul de război, iar în locul poeziei ștergute, punem aceste rânduri.

Cerem iertare cetitorilor noștri iubii, cari, înafară de câteva cazuri de neînțelegere pătimășă, ne acordă după puțină ajutorul lor material și moral.

Declarăm și cu acest prilej, că nu din vina noastră și nu din lipsă de devotament față de cauza românească, mai puțin încă din lipsă de recunoaștere a intereselor românești, apare ziarul nostru așa cum apare. Fără teamă și cu

toată francheta am exercita datorințele noastre de critică și de control, aci acasă, paralel cu uriașele încordări și jertfe ale părinților și fiilor noștri, desfișurate, pentru susținerea monarhiei, pe câmpurile de luptă dela Pola până la Noua-Sulț, și dela Cubin până la Crasnic. —

Confiscat!

Astfel nu ne rămâne decât să înregistrăm cele mai diferite știri, cu rezerva, de-a reveni asupra lor, când vremurile se vor mai limpezi.

Arad, 29 August 1914.

Printul Carol al României și Talat bey la Brașov. Mercuri dimineața pe la orele 9 s'a oprit în piața Brașovului un automobil regal român, din care au descins printul Carol și doza-rele Robescu. Printul Carol și însoțitorii săi au făcut mai multe cumpărări prin prăvăliile din piața Brașovului, din strada Vămii și strada Porții, iar pe la orele 11 au plecat spre Sinaia.

— Ministrul de interne al Turciei Talaat-bey însoțit de membrii misiunii turcești, venind dela Sinaia cu automobilul au vizitat Mercuri două amiazi Brașovul. Înaltii oaspeți au luat oțina pe terasa cafenelei Transilvania, iar pe la orele 6 p. m. au plecat spre Sinaia.

Înștiințări pentru anul școlar 1914—1915. Se aduce la cunoștință publică și în special la cunoștința elevilor, cari ar dori să cerceteze școala civilă gr. or. română de fete din Arad, că în urma stărilor excepționale, în cari ne aflăm, înscrierile pentru anul școlar 1914—1915 la această școală se vor face în 1 (14) și 2 (15) Septembrie a. c., iar prelegerile se vor începe în 3 (16) Septembrie a. c. Arad. 15 (28) August 1914. Consistorul gr. or. român din Arad.

— Anul școlar, la liceul din Brad, 1914—1915 se începe la 1 Septembrie n. 1914.

Părinții, cari doresc a-și da copiii la acest institut, sunt poftiți a se prezenta cu fii sau fiicele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale la 1, 2, 3 și 4 Septembrie n. 1914 spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează pentru prima dată la gimnaziu, ori școala primară, împreună cu acesta, vor aduce testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă îl vor prezenta toți școlarii, cari au absolvat clasa precedentă în institutul nostru. Examenele de corigență, de primire și supletorii se vor ține la 31 August n. a. c. — Direcțiunea.

— Spre orientarea părinților, cari vor să-și înscrie băieții la școalele medii gr. or. române din Brașov comunicăm, că data precisă a înscrierilor la timpul său se va publica cu cel puțin 8—10 zile înainte, în toate ziarele românești din patrie. Înainte de 1 Septembrie st. v. înscrieri nu se vor face la nici un caz. Examenele de corigență se vor ține parte în zilele de 1—3 Sept. v., — parte (în caz de amânarea înscrierilor) în zilele înscrierilor de mai târziu. Examenul oral de maturitate se va ține în 12 (25) Sept. — Brașov, în 12 August v. 1914. Direcțiunea școalelor medii gr. or. române din Brașov.

Moartea unui apostol al aromânismului. Ni se scrie din București cu datul de 24 August n.: Telegraful ne-a adus trista veste că a murit în Bitolia (Monastir) cunoscutul luptător și naționalist de frunte Costica Cosmescu. Acest fiu al Macedoniei se consacrase cauzei sfinte ce noi Aromânii urmăream în Orient încă de când era copil de școală, cu atât mai mult cu cât se născuse în cunoscuta aromânească Gopsei focarul culturii și naționalismului românesc din Macedonia superioară. El n'a încetat un moment să lucreze, pentru chestia națională pe toate tărâmurile. Atât ca profesor cât și ca propagandist și publicist el a ocupat cel dintâi loc în oropsita Macedonie. El a dat la lumină o mulțime de broșuri între cari cea mai de căpetenie este Steografia lui Cazacovici care este un cap de operă pentru Bibliografia armânească.

Toți plângem azi pierderea timpurie a prea iubitului nostru luptător și frate Costica Cosmescu cu atât mai mult cu cât era tocmai la vârsta de maturitate, când condeii lui ne putea aduce mari foloase pe tărâmul publicității și al istoriei memoriei lui va fi pururea neștearsă

înaintea noastră iar istoria neamului nostru îi va rezerva pagina cuvenită.

Costica Cosmescu este plâns azi nu numai de mama și soția lui neconsolată dar de întreaga suflare armânească.

Fie-i fărâna ușoară. — N. D.

Reuniunea femeilor române din Bistrița pentru familiile celor chemați sub arme. În legătură cu celelalte reuniuni din Bistrița, reuniunea femeilor române a făcut două colecte, una îndată după mobilizare și una în ziua nașterii Majestații Sale.

Din aceste sume s'au distribuit 1.004 cor la 104 familii române și se vor mai distribui 500 cor. la familiile române mai lipsite.

Pentru ca să cunoască mai de aproape starea tuturor familiilor lipsite și să poată întinde ajutor grabnic și echitabil, comitetul reuniunii s'a întregit cu 20 femei din popor iar cu 1 Noembrie 1914 va deschide o bucătărie populară pentru ca cei lipsiți, din filerii, cari i vor căpăta pentru susținere să poată avea un vipt ieftin. Se vor face nouă colecte de bani și de victuale în acest scop.

Comitetul s'a pus în legătură cu magistratul orașului pentru promovarea acestui scop. Dr. Leon Scridon secretarul Reuniunii femeilor române din Bistrița.

Avis. Cursurile la școala de menaj a reuniunii femeilor române din Sibiu pentru anul școl. 1914/15, în vederea stării excepționale în care se află de prezent întreaga țară, se vor începe numai din 15 Septembrie n. a. c. Condițiile de primire rămân în vigoare cele din anul trecut școlar. Anunțările sunt a se face la secretariatul reuniunii. (Nagyszeben, Berggasse 7). Dr. V. Bologa, secr.

Dr. Iuliu Vicaș, fost prim asistent de clinică universitară, medic specialist pentru boale de ochi, gât, nas și urechi, după mai mulți ani de praxă câștigată pe la clinicile universitare din țară și străinătate, stabilindu-se în Arad, Andrássy tér 7, și-a început ordinațiunile. (Vi 2286—3)

Ultima oră.

NOUI TRENURI DE PERSOANE PE LINIA BUDAPESTA—BRAȘOV—PREDEAL.

Directia căilor ferate regale ungare cu începere de ziua de 27 August n. 1914 a pus în circulație un nou tren de persoane pe linia Budapesta—Arad—Teliuș—Brașov și viceversa. Ambele trenuri vor avea cupeuri de clasa I, II-a și a III-a, iar prețul biletelor va fi cel obișnuit. Intre Brașov și Arad trenurile pot fi folosite fără a fi necesitate de bilet de legitimație liberate de autoritățile în drept.

Primul tren personal pleacă din Budapesta dimineața la 6.30 ore și sosește la Brașov dimineața la 6.18 ore; iar celălalt tren pleacă din Brașov noaptea la 11.06 ore și sosește la Budapesta noaptea la orele 11.

Directia căilor ferate ungare a anexat la aceste două trenuri și legături ferate corespunzătoare cu punctul de frontieră Predeal și retur. Astfel dela Brașov un tren pleacă dimineața la orele 6.34 și sosește la Predeal la orele 7.40; iar celălalt tren pleacă din Predeal la orele 9.40 și sosește la Brașov noaptea la orele 10.41.

LUPTA DELA CRASNIC.

Generalul Victor Dankl, comandantul aripel vestice a armatelor austriace a dat trupelor sale următorul ordin de zi:

„În lupta dela Krasnik, Polichna și Goraj armata a trecut blăruitoare prin botezul de sânge.

„Mulțămită tinutei curajoase a trupelor, toate corpurile au silit dușmanul, să se retragă și s'o ia la fugă.

„După știrile de până acum au căzut în mâinile noastre 3 drapеле, 28 de tunuri și o mulțime de mitraliere, și am făcut prizonieri peste 6000 de oameni.

Mulțămesc din inimă tuturor ostașilor armatei pentru serviciul adus preainaltului și iubitului nostru Suvran și patriei noastre.

„Dar și durere ne umple inima. Mulți tovarăși de al noștri și-au găsit moartea pe câmpul de onoare. Ne gândim la ei în această oră strălucită.

„Lupte grele și trudă multă ne așteaptă încă. Armata noastră vitează, sunt sigur, că le va ști învinge. Gen. de cav. DANKL.

LUPTA DIN VOGELI.

Cu o punctualitate desăvârșită așa cum o contemplase cu ani înainte statul major german, a decurs lupta pe câmpul de răboiu din apus: a-

tacă în nord prin Belgia, iar în sud dând drum liber ofenzivei Francezilor, ca apoi să fie înfrânți. Lupta din Vogelzi e una dintre cele mai mari lupte ale lumii. Luptele din 1870 par a fi hărțuiele neimportante. Armata principală a Francezilor era compusă din 400.000 oameni. Scopul acestei armate era ca să înainteze spre Strassburg încunjurând Metz și sprijinindu-se pe atacurile făcute în Alsacia de nord și strămtorile Vogelzilor. Lupta a ținut 3 zile. S'a început pe un front de 50 km. și s'a terminat pe un front de 100 km. Rezultatul a fost că armata franceză pentru ca să se apere s'a retras spre linia fortificată Toul—Epinal. Trecerea peste canalul Mame i-a făcut mari dificultăți, nelăsându-o armata franceză ziua noaptea. Soldații francezi ca să poată fugi mai repede și-au aruncat armele. Linia de luptă s'a întepenit acum între Strassburg—Dieuze—Delme. Câmpul acesta de luptă îl cunoștea fiecare ofițer german ca și când ar fi fost la el acasă.

LUPTA CRÂNCENĂ DELA ORTELSBURG.

Berlin. — Lupta dela Ortelsburg este una din cele mai crâncene lupte ce s'a dat până acum între forțele germane și rusești. Germanii au luat 30 mii Ruși prizonieri, între cari numeroși ofițeri superiori.

ÎN AJUNUL CIOCNIREI DECISIVE CU RUSIA.

Correspondenții ziarelor din Viena anunță că se apropie lupta decisivă cu Rusia cu tot mai bune șanse de izbândă pentru noi. Încosebi aripa stângă a armatei noastre operează efectiv și amenință să strămtorească din toate părțile aripa dreaptă a armatei rusești. Rezultatul luptei celei mari depinde dela ocuparea orașului Cholm, în jurul cărula decurg hărțuiele.

Localitatea Cholm este așezată la 30 de chlm. spre răsărit de Lublin, lângă râul Bug. Dacă reușește cucerirea, este totodată atunci și soarta luptei. Deja până acum Rușii au suferit perdei mari. Numărul morților și răniților se ridică la 10.000.

LUPTA NAVALE.

Berlin. — Oficial. — Ieri dimineața pe o ceață deasă, numeroase cuirasate mici engleze și 2 flotile torpiloare engleze, în total vre-o 20 torpiloare distrugătoare s'au ivit spre nordvest dela Helgoland. S'a început o luptă crâncenă între flota engleză și vasele noastre.

Micile cuirasate germane au plecat în mare vitează spre vest, dar din cauza celei dese au întâlnit numeroase cuirasate puternice engleze. Vasele germane „Arladne”, V. m. 187, „Koln” și „Mainz” după o luptă eroică s'au confundat. O parte dintre soldați au fost scăpați cu viață.

Vasele engleze au suferit grave avarii.

Rotterdam. — Flota engleză unită cu cea japoneză au început bombardarea provinciei germane Cingtau în Asia-ostică.

ITALIA.

Ultimele informații telefonice spun de o ieșire a Italiei din stare de neutralitate și de o începere de acțiune a ei lângă tripla alianță.

Din Milano se anunță: Ziarele de aici cari până acum n'au împărtășit monarhia de prea multe simpatii, ba ce e mai mult, deseori au scris împotriva noastră, comunică acum că Italia face presiuni în Londra, Italia adevărată a fost în clar că Anglia vrea să proclame Egiptul de colonie engleză. Deoarece aceasta atinge grav interesele Italiei nu-și mai poate menține Italia starea de neutralitate.

POȘTA REDACTIEI.

Tralan Popl. Dă, la preparandle.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

V. Onigas, Monorfalva. Abonamentul Dv. e achitat până la 1 Ianuarie 1915.

P. Vedrila, Pola. Unde să meargă ziarul la Teregova ori la Pola?

T. Major, Pola. Am primit 7 cor. în abonament până la 1 Noembrie 1914.

Gheorghe Bojin, Baranos. Am primit 5 cor. în abonament. Încă 6 cor. aveți de plătit pe 1914.

I. Crăciun, Spring. Abon. Dv. e achitat până la 15 Septembrie 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

In ne

GĂA Piața Telefo

OL Or Stra

Indre parcel Pregă lucră beton apadu firmel

IN

Cele mai ghet și a ghet iefin Ve I

W Lug

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Heller, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
Piața Andrásy, colțul Salacz utca
Telefon 1059. Telefon 1059.
(Ca 2270)

Ceasornice, Bijuterii, Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru plătiri în rate.

Ceasornice „Strava”, dela 5 cor. în sus, inela-litara 88 fileri. Lunar noue recepții de plăci. Mare magazin de articuli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari! Pentru clasornicele și gramofoanele noul se dă garanție de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice, bijuterii, gramofoane. Schimb de aur și argint adrobilit. Tóth József, Cronometru și orologier artistic, Szegedin (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețurent ilustrat gratis. Permanent nouități de plăci românești.

SANATORUL ȘI HIDRO-TERAPIA ISTVÁN-UTI

TELEFON: 81-01.

Din nou zidit, cel mai modern aranjat institut particular de cură pentru suferinții de boale chirurgice, interne și de nervi. Cură hidrotropică și pentru bolnavi externi. Cură magnetică Arsonvalizare. Toffelul de tratamente electroterapeutice. Băi de acid carbonic. Băi solare. Gimnastică suedeză. Röntgen.

Prim-medic-director:

Dr. VIKTOR DAPSY de DAPSY, operator.
Prospect.
Budapest, VII., István-út sarok
Hungária-út 9. (E 2225)

OLIVIU PASCU

— Inginer diplomat —
Orăștie--Szászváros
Strada Berilului numărul 8.

Îndreptînd orice lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cât și desemnări de mape și schițe. Pregătește planuri și preliminare privitoare la-orice-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, platforme și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere firmei care cu plăcere le va sta la dispoziție!
(Pa 1061—52)

STEFAN RECEL

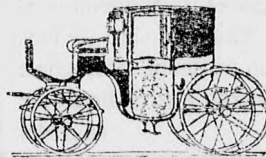
măestru faur
Lugoș, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de toffelul de birje, drcare și toffelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
Ilustrat se trimite gratis și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

Lucrările de faur, reparările trăsurilor și alte lucrări în această branșă se execută în mod artistic.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserică și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1929—60).

IN ATENȚIUNEA CĂLȚUNARILOR!

Cele mai frumoase și mai bune fețe pentru ghețe și pentru cisme și achizite pentru ghețe mai bine și mai ieftin se pot procura dela:

Ve 1765

Dacă dorești să ai ghețe bune și comode dar și elegante, pe lângă prețuri foarte moderate, atunci să te adresezi cu încredere firmei:

WEIDNER JAKAB, fabrică de fețe pentru ghețe — călțunar pentru domni și p. femei

Lugoș, str. Széchenyi. :: Telefon: 87. :: Prețurent gratis.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm toffelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere. aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucuri și prisme de sticlă; toffelul de articuli și instrumente de luminație.
Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

MENZEL K. C.

fabrică de plăci pentru acoperit, — ciment de lemn, — asfalt și plăci de izolare **POZSONY**.

Birou în Budapesta: VII., Erzsébet-körut nr. 13.

Reprezentant: **SÁNDOR ARNOLD**.

Inf. 1696 POZSONY.

Decorat cu 25 dipl. SZOMBATHELY.

Telefon „József” 41-01.

Placă ancorată brev. e cel mai bun material de izolare al secolului. — Execuție de pardosire cu asfalt, acoperire și izolare.

„Ruganit”, placă de piele pentru acoperit fără miros.

Execută toffelul de lucrări de asfaltare, acoperire, izolare etc. cu specialitate. (E 2029)

CEL MAI MODERN INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA”
SOCIETATE
PE ACȚIUNI
ARAD, STR. ZRINYI
NRUL 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie, ca: *mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie*, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare toffelul de *opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănoi și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri*. Anunțuri funebrele se execută cu cea mai mare urgență. Se execută toffelul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine. — Execuție promptă. — Prețuri moderate.

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMANI!

Justin Ardelean

legător de cărți

Arad, Weitzer-János-u. 13.

Atelier mai bine aranjat în Arad pentru compactarea Evangheliilor și a altor cărți bisericești, cărți de legi, matricule, albumuri, măpi, protocoale și toffelul de lucrări aparținătoare de branșă aceasta. (A 1692)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura 5 și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 387 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curențe ilustrate trimis gratuit.

„TRANSYLVANIA”

SIBIU, strada Cîsnădiei 1-5.

„ (EDIFICIILE PROPRII.)

Asigurări împotriva focului, pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

Asigurări asupra vieții (pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensie și de participare la câștig asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare

Asigurări de accidente corporale, și alte nenorociri întâmplătoare

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913	K.	5.635.328.12
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5.755.858.27
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913 (foc)	„	144.436.366.—
— (viață)	„	12.067.702.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.696.458.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, strada Cîsnădiei nr. 5. la agentura principală în Arad, Brașov, Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

(Ta 239-52)